

రష్యాలో శ్రామికవర్గ మహావిప్లవం విజయవంతమై నూరేళ్ళయిన సందర్భంగా విజయవాడలో సి.పి.ఐ(ఎం-ఎల్) కేంద్రకమిటీ అధ్యక్షుని ఎర్రజెండాలు చేబూని విప్లవ నినాదాలిస్తూ సాగిన పెద్ద ఊరేగింపు, తదనంతరం బహిరంగసభ, సాంస్కృతిక ప్రదర్శనల సందర్భం పూర్తయిన కొద్దిగంటలలోనే సీనియర్ మార్క్సిస్టు రచయిత కామ్రేడ్ సి.వి. మరణించారన్న విషయ వార్తను వినవలసి వచ్చింది. 'జనశక్తి' 1963లో వారపత్రికగా మొదలయిన నాటినుండి తర్వాత దినపత్రికగా సాగినంతకాలమూ అనేక మారుపేర్లతో సి.వి. తన పదునైన రచనలను అందించారు. సి.వి. రచనలను అత్యధికంగా ప్రచురించిన పత్రిక 'జనశక్తి'.

చివరి రచనలదాకానే కాక, చివరిశ్వాసదాకా సామాజిక విప్లవ ఆకాంక్షనూ శ్రామిక విజయంపట్ల విశ్వాసాన్నీ, మార్క్సిస్టు తాత్విక చింతనా దృక్పథాన్నీ వీడని విప్లవకవి కామ్రేడ్ సి.వి.కి 'జనశక్తి' వినమ్రంగా జోహార్లు అర్పిస్తోంది.

1955లో ఆంధ్రాలో జరిగిన ఉప ఎన్నికల సందర్భంగా, శ్రీశ్రీని అడ్డం పెట్టుకుని మార్క్సిజంపైనా, కమ్యూనిస్టుపార్టీపైనా పాలక కాంగ్రెసుకు లొంగిపోయిన కొన్ని పత్రికలూ, కొందరు మేధావులూ చెత్తా చెదారంతో కూడిన దుమారాన్ని లేపినపుడు సి.వి. నాటి కమ్యూనిస్టు పార్టీ పత్రిక విశాలాంధ్రలో శ్రీశ్రీని, మార్క్సిజాన్నీ సమర్థిస్తూ రెండు వ్యాసాలు రాశారు. నాటినుండి 2000వ సంవత్సరండాకా అంటే 45 ఏళ్ళు తన పదునైన కలంతో, దోపిడీ పీడనల వ్యవస్థపై తనకున్న ఆగ్రహోదగ్ర ద్వేషంతో, అగ్గిరవ్వల్లాంటి వాక్య విన్యాసాలతో 26 పుస్తకాలు రచించారు. ఇంకా 'జనశక్తి'లో ఆయన చేసిన రచనల్లో కొన్ని పుస్తకరూపం ధరించాల్సే వుంది.

కా॥ సి.వి. రచనలను యిలా వర్గీకరించుకోవచ్చు. (బాక్సు చూడండి)

సాహితీ వ్యక్తిత్వం

1930 జనవరి 14న గుంటూరు పట్టణంలో జన్మించిన సి.వి. డిగ్రీవరకు గుంటూరు పట్టణంలో చదువుకున్నారు. ఆరోజుల్లోనే శ్రీశ్రీ 'మహాప్రస్థానం' చదివి అమితాశ్చర్యాన్నీ, ఆనందాన్నీ పొందారు. ఎం.ఎ. మద్రాసు క్రిస్టియన్ కళాశాలలో చదివేరోజుల్లో సింహళ జాతీయుడైన ప్రొఫెసర్ చంద్రన్ దేవనేశన్ అనే ఆచార్యుని ద్వారా మార్క్సిజం యొక్క విశిష్టతనూ, శాస్త్రీయతనూ గ్రహించారు. 1955 ఉప ఎన్నికలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ తరపున ప్రత్యక్ష ప్రచార కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. 1957లో ఉమ్మడి కమ్యూనిస్టుపార్టీ సిద్ధాంత మాసపత్రిక 'సందేశం'లో ప్రథమ భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంపై '1857 తిరుగుబాటుకి గల కారణాలు' లాంటి లోతైన వ్యాసాన్ని రాశారు.

ఆయన జీవితంలో సంభవించిన ఒక ముఖ్యమైన రాజకీయ మలుపు కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలో వచ్చిన సిద్ధాంత - రాజకీయ విభేదాలతో నిర్మాణపరంగా రివిజనిజం నుండి విడగొట్టుకోవటంతో ముడిపడి వుంది. మార్క్సిజంలోని వర్గపోరాట సమరశీలతనూ, విప్లవోద్యమ ఆవశ్యకతనూ మనఃస్ఫూర్తిగా ఆహ్వానిస్తూ ఆయన నాటి సిపిఐ(యం) పక్షాన మొగ్గాడు. ఆనాటికి వామపక్ష రచయితలుగా పేరుపొందిన శ్రీశ్రీ, కొడవటిగంటి కుటుంబరావుల్లాంటివారు కూడా యింకా స్పష్టమైన ఒక వైఖరి తీసుకోవటానికి తటపటాయిస్తున్న కాలంలో సి.వి. సైద్ధాంతికంగానూ, ఆచరణలోనూ ఎలాంటి ఊగిసలాట లేకుండా 'విశాలాంధ్ర' నుండి విడగొట్టుకుని కొత్తగా 1963 నడిమధ్యన ప్రారంభమైన 'జనశక్తి' పక్షాన నిలిచారు. ఆనాటి అంతర్జాతీయ, జాతీయ పరిణామాలపట్ల ఆయన అవగాహనను స్పష్టతనూ పట్టించే కవిత స్టాలిన్ పై 1963లోనే ఆయన రాశారు. 'జనశక్తి' పత్రిక కోసం శారీరక, బౌద్ధిక శ్రమలతో అహోరాత్రులు శ్రమించిన కామ్రేడ్ డి.వి. సుబ్బారావు (డి.వి.ఎస్.)పై సి.వి. రాసిన స్మృతిగీతం (ఊళ్ళోకి స్వాములవారు వేంచేశారులోది) చదివితే కఠోర అంకిత భావంతో కృషిసల్పిన కామ్రేడ్స్ పట్ల సి.వి. కుండిన గౌరవం అర్థమవుతుంది. ఇక్కడ ముఖ్యంగా గుర్తు పెట్టుకోవాల్సిన కీలకమైన అంశమేమంటే 1962లో సంభవించిన భారత-చైనా సరిహద్దు సంఘర్షణ కాలంలో, 'విభేదాలను యుద్ధం ద్వారా వద్దు, చర్చలద్వారా పరిష్కరించుకోమ'ని కోరిన ఒక వర్గపు కమ్యూనిస్టు నాయకత్వాన్ని ఆనాటి భారత పాలకవర్గాలూ, వారి మీడియా అంతా దేశద్రోహులుగా చిత్రించి తీవ్ర దుష్ప్రచారం సాగిస్తుండగా, తర్వాత కాలంలో వారే సి.పి.ఐ(యం) పార్టీగా రూపొంది, పాలకవర్గ అభివృద్ధి నిరోధకత్వంపై సమరశీల పోరాటాలకు సిద్ధపడుతున్న కారణంగా సుమారు 1600 మంది ఉన్నతశ్రేణి నాయకుల అరెస్టులు, జైళ్ళు అనుభవిస్తూ, ఇంకొందరు రహస్య జీవితాలలో వుంటూండిన కాలంలో సి.వి. ఆ విభజనను స్వాగతించి నాటి వర్గపోరాట రాజకీయాల పక్షాన తొణకక బెణకక నిలబడ్డారు. ఒక సాహిత్య

కారునిగా తన కలాన్ని విప్లవ పంధాకి అంకితం చేశారు. ప్రఖ్యాత సాహిత్య విమర్శకులూ, విరసం తొలి ప్రధాన కార్యదర్శి కె.వి. రమణారెడ్డి రాజకీయ వైఖరి కూడా ఆనాటికి అదే అయినప్పటికీ ఆచరణలో సి.వి.లాగా విడగొట్టుకోలేదు.

చనిపోయేనాటికి ఆయన గదిలో స్టాలిన్, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య ఫోటోలతోపాటు, సమరశీల కలంయోధుడు సి.వి.కి జేజేలు అంటూ వెలువరించిన 'ప్రజాసాహితీ' ముఖచిత్రం వున్నాయి. ఆయన తన మార్గదర్శకులుగా కామ్రేడ్స్ సుందరయ్య, మాకినేని బసవపున్నయ్య, తరిమెల నాగిరెడ్డి, గుంటూరు బాపనయ్యల పేర్లు ప్రకటించి వున్నారు.

కామ్రేడ్ తరిమెల నాగిరెడ్డితో.....

1966లో వరంగల్లు జిల్లా నర్సంపేట ప్రాంతంలో, భూస్వామ్య పెత్తందార్లకు ఎదురుతిరిగిన గ్రామంపై దాడిచేసినవారి గూండాలు ఒక దళిత యువకుడిని తీవ్రంగా హింసించారు. దాహంతో అల్లాడిపోయిన ఆ యువకుడు మంచినీళ్ళడిగితే, నోట్లో బలవంతంగా మూత్రం పోశారు. ఆ సంఘటన తెలిసిన ఆనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీలో ప్రతిపక్షనేత కామ్రేడ్ తరిమెల నాగిరెడ్డి భూస్వామ్య పెత్తందారీ వర్గానికి కొమ్ముకాస్తున్న ప్రభుత్వ విధానాలను తన పదునైన కంఠస్వరంతో అసెంబ్లీలో ఖండించటమేకాక, ఆ ప్రాంతానికి వెళ్ళి ఆందోళనోద్యమాన్ని నిర్మించారు. ఆ సంఘటనపై స్పందించి “మంచినీళ్ళడిగితే మూత్రం పోశారు” అనే కవితను ‘జనశక్తి’ పత్రికలో సి.వి. రాశారు. ఆ కవిత సి.వి.కి ఉద్యోగరీత్యా కొన్ని చిక్కులు తెచ్చిపెట్టినప్పటికీ ఆయన ‘జనశక్తి’ తన అనుబంధాన్ని మరింత పెంచుకున్నారే తప్ప వీడలేదు.

కామ్రేడ్ టి.ఎన్. అత్యవసర పరిస్థితి (ఎమర్జెన్సీ) కాలంలో, తన మరణానికి 4 నెలల ముందు, సి.వి.ని రహస్యంగా పిలిపించుకుని ఇందిరాగాంధీ రెండవ కొడుకు సంజయగాంధీ ఆంధ్రా పర్యటనకు వస్తున్న సందర్భంగా ఇంకా కొనసాగుతున్న ప్యూడల్ రాచరిక సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా సందర్భోచితమైన కరపత్రం రాయమని ప్రోత్సహిస్తే, సి.వి. రాశారు. 40 సంవత్సరాల తర్వాత నేడు, అమెరికా అధ్యక్షుని కూతురు భారత దేశానికి, మన హైదరాబాదుకి వస్తుంటే పాలకవర్గాలు చేస్తున్న హడావుడి, అడంబరాలు ప్రదర్శిస్తున్న లొంగుబాటుతనం సామ్రాజ్యవాద సాంస్కృతిక బానిసత్వానికి నిదర్శనంగా నిలుస్తున్నాయి. కామ్రేడ్ టి.ఎన్. చెప్పినట్లుగా అర్ధవలస - అర్ధప్యూడల్ సమాజపు భూస్వామ్య-సామ్రాజ్యవాద సంస్కృతుల సమ్మి శ్రమరూపం నాటికీ నేటికీ మనకు ప్రస్ఫుటమవుతున్నాయి.

అరుణా ఓ అరుణపతాకమా!

నేటికి 52 ఏళ్ళ క్రితం 1965లో సి.వి. రాసిన “అరుణా! ఓ అరుణపతాకమా!!” కవిత ఆయనలో ఎర్రజెండా స్ఫూర్తి ఎంతగా యింకిపోయి వుందో తెలుపుతుంది. “నాయావద్రచనా వ్యాసంగానికి / ప్రేరణగా వెలుగొందిన జననీ / నా ఆశలకాశయాలకు ఊపిరి పోసిన తల్లీ / ప్రియ బాంధవీ అరుణా అరుణా అరుణ పతాకమా!!” అంటూ ప్రపంచ వ్యాపితంగా ఎందరెందరో ఎర్రజెండా ఆశయసిద్ధికై నేలకొరిగిన అమరవీరుల తలపులు తనను గాయాల్చేస్తున్నాయంటూ, ఎర్రజెండా రూపాన్ని మటుమాయం చేయాలని తలచిన సమస్త అభివృద్ధి నిరోధకశక్తులు చరిత్ర పెంటకుప్పలపై పడతారని చాటారు సి.వి. “నిస్తేజం, నిర్వీర్యత సుడిగుండాల్లో నా గుండెలు పడిపోయిన గడియల్లో / నీ నామం, నీ రూపం నా యెడలో అణువణువున కొత్త ఆశ చిగురింపజేస్తాయ్” అని తన గుండెలలో ఎర్రజెండాను పదిలపర్చుకున్నారు సి.వి. బూర్జువా మీడియా ఎర్రజెండాను ఎలా ఆడిపోసుకుంటుందో ఈ కవితలో సి.వి. చెప్పారు.

ఎర్రజెండా అందించిన గుణపారాల్ని మన దేశీయ స్థితికి అన్వయం చేస్తూ, ఈ దోపిడీ రాజ్యాంగ పరిధుల్లో పీడిత ప్రజల ఆకాంక్షలు నెరవేరబోవనే ఆనాటి అవగాహనను తన కవిత్య రూపంలో సి.వి. చాటిచెప్పారు.

దగుల్బాజీ పార్లమెంటరిజంపై..... సి.వి.

1965 నాటి భారత పాలకవర్గాలను సామ్రాజ్య వాదులకు దేశాన్ని లోబరుస్తున్నవారుగానూ, భూస్వామ్యాన్ని కాపాడుతూండినవారుగానూ అభి వర్ణించిన సి.వి., ప్రజల్ని మభ్యపుచ్చటంలో పాలకుల్ని ఆరితేరిన ఆకాశ పంచాంగకర్తలుగా అభివర్ణించారు. పాలకముఠాల అభివృద్ధి నిరోధకత్వం ముదురుతున్న కొద్దీ - సి.వి. మాటల్లోనే, “ప్రజాతంత్రం స్థానంలో పైసా తంత్రం / చైతన్యం స్థానంలో సారాయితనం / యూనిటీకి బదులు ముఠా తగులాటం / మనిషికి బదులు ధనం కులం అంగూ ఆర్థాటం / వివేకానికి బదులు పచ్చి గూండాంజం / పిచ్చిగా పెచ్చరిల్లుతోంది”

గడిచిన ఏబై ఏళ్ళల్లో ప్రజాస్వామ్యం అంటేనే ఎన్నికలుగా దిగజార్చిన భారత పాలకముఠాలు తాము రాసుకున్న రాజ్యాంగాన్ని కూడా తుంగలో తొక్కుతున్నారని ఆ రాజ్యాంగం ప్రాతిపదికగా న్యాయం చెప్పవలసిన ఉన్నత న్యాయవ్యవస్థలోని న్యాయమూర్తులే హెచ్చు రిస్తున్నారు. సి.వి. 1965లోనే “ప్రజాస్వామ్యాన్ని సజీవ నరమాంస విక్రయ / బహిరంగ వ్యాపారంగా మార్చే మేడిపండుల అంతు తేల్చటం / అందరం నిర్వర్తించవలసిన పవిత్ర కర్తవ్యం” అన్నారు నాటి విపాదభారతంలో.

“ఏ రూపంలో ఏనాడు ఈనాడులో / ఆ అగ్ని పర్వతం బద్దలవుతుందో ఎవరికి తెలుసు”నంటూ ప్రజాగ్రహాన్ని పసిగట్టి దాన్ని ప్రజా ఉద్యమంగా మలచ వలసిన విప్లవ శక్తులకు 1965లో హెచ్చరిక చేసి వున్నారు.

“కాళియై ప్రళయాగ్ని కీలమై బెంగాల్” అని 1966లో సి.వి. రాసిన కవిత నక్సల్ బరీ తిరుగుబాటు బద్దలు కాబోతున్న

నాటి బెంగాల్ పరిస్థితులను, ముఖ్యంగా కలకత్తా మహానగరం ఎలా రగులుతోందో వర్ణిస్తుంది. అంతేకాదు, “బూర్జువా డెమోక్రసీని నెకెడ్ హిపోక్రసీ కింద మార్చిన పాలకవర్గం” అని నిర్ధారించిన సి.వి. “మధ్యలోనే అర్పివేయబడ్డ స్వాతంత్ర్య పోరాటాన్ని మళ్ళీ జాజ్జుల్య మానంగా రగులుకుంటోందిలే తల్లీ” అని హామీనిస్తారు.

ఇక్కడ గమనించవలసిందేమిటంటే భారత కమ్యూనిస్టుపార్టీ 1963-64లలో చీలిపోవటాన్ని ఒక్కసారి కూడా సి.వి. తప్పుపట్టకపోగా సంస్కరణవాద రివిజనిజానికి వ్యతిరేకంగా మార్క్సిజం, తన వర్గపోరాట పంథాలో ఉద్యమించి తీరవలసిందేనని పదేపదే తన కవితల్లో, రాతల్లో స్పష్టంగా చెప్పారు.

1969-72 ప్రాంతాలలో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలో పొడచూపిన వర్గశత్రు సంహారక యుద్ధమనే చంపుడు పందెపు అతివాదపంథా, విప్లవోద్యమాన్ని హైజాక్ చేసినపుడు అది “రివిజనిజమనే పాత చీకటి నుండి అతివాదమనే కొత్త చీకటిలోకి ప్రవేశించడం”గా సి.వి. భావించారు. (దివికుమార్ తో సి.వి. ఇంటర్వ్యూ)

1975లో కూడా, అత్యవసరపరిస్థితిని విధించ టానికి నెలముందు ప్రచురితమయిన ‘పారిస్ కమ్యూన్’ మహాకావ్యంలో బూర్జువా పార్లమెంటరిజాన్ని తన పడునైన కలంతో - “కేపిటలిజం కనిన తేళ్ళ సంతానంలో / పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీ వొక బిడ్డ / దీన్ని నమ్ముకున్న జనానికి మిగిలేది మట్టిగడ్డ”

‘పారిస్ కమ్యూన్’ మహా కావ్యంలోని 30వ, 52వ అధ్యాయాలలో బూర్జువా పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీ యొక్క బూటకత్వాన్నంతా ఉతికి ఆరేశాడు సి.వి.

కులం-మతం-మూఢవిశ్వాసాలపై....

సామాజిక విప్లవంకొరకు భావవిప్లవరంగంలో నిర్వర్తించాల్సిన రచయితల కర్తవ్యాలలో ఒకటి దోపిడీ వర్గాలకు వ్యతిరేకంగా పీడిత ప్రజలు ఐక్యంగా సంఘటిత పోరాటాలకు సంసిద్ధమయ్యేట్లు సాహిత్య రూపాలలో కృషిసల్పటం. తరతరాలుగా భారత పూర్వదల్ వర్గాలు బ్రాహ్మణీయ భావజాలాన్ని ప్రజలపై రుద్ది, వ్యవస్థ సృష్టించిన కులాలను సాంస్కృతికంగా స్థిరీకరించాయి. అందుకై అనేకానేక కల్పిత పురాణాలూ, పునర్జన్మ పూర్వజన్మ సిద్ధాంతాలూ, కరడుగట్టిన ఛాందస ఆచారాలూ, నిచ్చినమెట్ల కులవ్యవస్థకు దేవునిపేరిట సమర్థనలూ, ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రం రాకెట్ వేగంతో ఆకాసంలోకి దూసుకువెడుతున్నా ప్రజానీకాన్ని అంధ విశ్వాసాలతో అధఃపాతాళానికి తొక్కివేస్తూండటాలూ... ఇవన్నీ దోపిడీ పీడనల బూర్జువా, భూస్వామ్యవ్యవస్థలను సాధ్యమైనంత ఎక్కువకాలం కొనసాగించుకోవటానికే నన్నది చాలామందికి తెలిసిన విషయమే అయినా సి.వి. వాటిపై ప్రత్యేకంగా లోతుగా అధ్యయనం గావించి, అనేక గ్రంథాలు, రచనల ద్వారా ఎండగట్టి తన సమకాలికులను, నూతనతరాలను ప్రభావితంగావించారు. ‘సత్యకామజూబాలి’, ‘సరబలి’ లాంటి రచనలు అందులో భాగమే. కులవ్యవస్థ క్రొర్యాన్నీ, నేరాల్నీ దళిత శ్రామిక జనావళిని అది కడగండ్లపాలు చేసిన దౌష్ట్యాల్నీ, నేరపూరితంగా శిక్షలు విధించిన దుర్మార్గాల్నీ తన కత్తిలాంటి కలంతో చెండాడినవాడు సి.వి. అందులో భాగంగా ‘మనుధర్మశాస్త్రం - శూద్ర దళిత బానిసత్వంతో పాటు “వర్ణవ్యవస్థ”, ‘మధ్యయుగాలలో కులవ్యవస్థ’, ‘ఆధునిక యుగంలో కులవ్యవస్థ’ లాంటి గ్రంథాలు రాశారు. దళితుల కోసం తన జీవితాన్ని ఒడ్డిన కవి, కళాకారుడు, వైద్యుడు, సంఘసంస్కర్త అయిన కుసుమ ధర్మన్న కవీంద్రుని చరిత్రను తొలిసారిగా రాసింది సి.వి.నే. భారత సమాజంలో కులవ్యవస్థ, కులతత్త్వం, కులద్వేషాలు, కులంపేరిట శ్రామిక ప్రజలు చీలికలు పేలికలవటం ఎంత మోతాదులో ఉన్నది అన్నదాన్నిబట్టి పూర్వదల్ వ్యవస్థ యొక్క ఉనికినీ, బలాన్నీ కూడా బేరీజు వేసుకోవాల్సి వుంటుంది. ఆ మేరకు ప్రజాస్వామిక విప్లవ కర్తవ్యాలు యింకా పరిపూర్తికావలసే వున్నదని కూడా మనం అర్థం చేసుకోవాలి. నేటి మన అర్థవలన - అర్థపూర్వదల్ వ్యవస్థలో, అత్యధికులు ఆధారపడి బతుకుతున్న వ్యవసాయరంగంలో, గ్రామీణ జీవనంలో నిరుపేదలైన చిన్నరైతులూ - రెక్కలు తప్ప చారెడు నేలకు నోచుకోని వ్యవసాయ కూలీలు, ఒక్క మాటలో పీడితులలో పీడితులైనవారు ప్రధానంగా దళితులూ - ఆదివాసీలు. ఒక వైపు పూర్వదల్ వర్ణదోపిడీకి, అదే సమయంలో అస్పృశ్యతకూ, సాంఘిక అణచివేతలకు, వివక్షలకు తీవ్రంగా గురవుతున్న వర్గాలు కూడా వీరే. అందుకే వీరి విముక్తి వ్యవసాయక విప్లవం యిరుసుగా సాగే నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవంతో దున్నేవానికే భూమి సాధనతో ముడిపడి వుంది. ఇందుకు సమస్త పీడిత ప్రజానీకాన్నీ, శ్రామికవర్గాన్నీ ఐక్యంకావించి పోరాడటమే అంతిమ మార్గం. దళితుల విముక్తి దళితులే చేసుకుంటారనే వాదనలూ, కులసంఘాల ద్వారా, చిట్టిపొట్టి సంస్కరణల ద్వారా నిదానంగానే అయినా ఎప్పటికో ఒకప్పటికి కులవ్యవస్థ, దానికి మూలమయిన పూర్వదల్ సంబంధాలనుండి విముక్తి లభిస్తుందనే భావనల పట్ల జాగరూకులై వుండమని సి.వి. హెచ్చరించారు.

‘ప్రజాసాహితీకి జేజేలు’ అంటూ 2015 జూన్ 16న ఆయన విడుదల చేసిన వీలునామా లాంటి ప్రకటనలో ఈ విషయాన్ని సి.వి. స్పష్టం చేశారు.

“కులవ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా ఒకసారి, మతతత్త్వంపై మరోసారి, దున్నేవానికే భూమికి రాజ్యాధికారానికి వేరొకసారి... ఇలా ఉద్యమాలు, పోరాటాలు వేటికవి విడివిడిగా ఉండవేమోనని నేననుకుంటున్నాను. దోపిడీ శక్తుల కులమూ - వర్గమూ

- రాజ్యమూ కలగలసి వున్న వ్యవస్థలో పీడితకులాల, వర్గాల ఉద్యమాలూ, పోరాటాలే కాదు, ఉద్యమశక్తులు కూడా కలగలిసే వుండాలి. వారి నడుమ కనీస సమన్వయం, సహకారం వుండాలి. పండులదొడ్డి కంటే హీనంగా దేశాన్ని దిగజార్చిన పాలకులు విసిరే ఎంగిలిమెతుకులకు ఆశించకుండా, లొంగకుండా, ఉద్యమశక్తులు పోరాట చేవతో సమరశీలంగా సాగాలి. సాహిత్య, సాంస్కృతిక రంగాలలో కృషి, సాంఘిక - రాజకీయరంగాల కృషితో సమన్వయం కావాలి. వర్గపోరాటం అగ్రకుల వ్యతిరేక పోరాటంతో, భూస్వామ్యశక్తుల వ్యతిరేక పోరాటంతో భుజం, భుజం కలిపి సాగాలి. దళితులూ, మహిళలూ, మైనారిటీలు, ఆదివాసీ పోరాటాలు శ్రామికవర్గ పోరాటాలతో మమేకం కావాలి.”

సంస్కరణోద్యమాలు-మూఢవిశ్వాసాలపై

‘ఆంధ్రాలో సాంఘిక తిరుగుబాటు ఉద్యమాలు’ ‘భారత జాతీయ పునరుజ్జీవనం’ అనే పుస్తకాల ద్వారా రాజారాంమోహనరావు, మహాత్మా జ్యోతిరావుపూలే, డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్, పెరియార్ రామస్వామి, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, త్రిపురనేని రామస్వామి, కందుకూరి వీరేశలింగం, గురజాడ అప్పారావు లాంటి వారి కృషిని వివిధ రూపాలలో, రచనలలో నిరంతరాయంగా సి.వి. ప్రస్తావిస్తూనే వున్నారు. తన రచనలన్నింటిలో మూఢవిశ్వాసాలపై, కాలంచెల్లినా కొనసాగుతున్న దుష్ట కులవ్యవస్థపై, మతంపేరిట, అవి వ్యాప్తిచేసిన, చేస్తూన్న వివిధ ఛాందస తత్వాలపై ఆయన కలం కత్తిలా ప్రహరిస్తూనే వుండేది.

దైవసృష్టి సిద్ధాంతాన్ని నిరాకరిస్తూ డార్విన్ పరిణామవాదం మానవ చరిత్రలో ఎలాంటి సాంస్కృతిక అభ్యుదయ పాత్రను నిర్వహించిందో సాధారణ పాఠకులకు కూడా అర్థమయేంత సులువుగా ‘డార్విన్ పరిణామవాదం’ రాశారు.

సాహిత్య విమర్శకునిగా సి.వి.

1966లో ‘జనశక్తి’ దినపత్రికను ప్రారంభించినది ప్రముఖ రచయిత కొడవటిగంటి కుటుంబరావు. ఆ సంవత్సరమే శ్రీశ్రీ కవిత ‘ఖడ్గసృష్టి’ జనశక్తిలో వచ్చింది. అదే శీర్షికతో అదే సంవత్సరం ‘ఖడ్గసృష్టి’ కవితా సంకలనం వచ్చింది. దానిపై వక్ర విమర్శలు రాగా, ‘శ్రీశ్రీ ఖడ్గసృష్టి కావ్యపరమర్శ’ పేరుతో సి.వి. జనశక్తిలో మార్క్సిస్టు సాహిత్య విమర్శనా దృక్పథంతో ధారావాహిక వ్యాసాలు రాశారు. అలాగే 1970 ఫిబ్రవరిలో శ్రీశ్రీ షష్టిపూర్తి తదనంతరం ‘గురజాడ, శ్రీశ్రీలపై ఆవంత్స సోమసుందర్ కువిమర్శలను తిప్పికొడుతూ, విరసం ఆవిర్భావానికి ముందే శ్రీశ్రీ, గురజాడల సాహిత్య, సామాజిక విశిష్టతలను సి.వి. విశ్లేషించి చూపాడు. విప్లవంపేరిట అతివాద ధోరణులు ముంచుకొస్తున్న నాటి కాలంలో సి.వి. చెప్పిన ఈ మాటలు మార్క్సిస్టు దృక్పథానికి, సాహిత్య సామాజిక బాధ్యతకూ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాయి.

“శ్రామికవర్గ చైతన్యంతో విప్లవానికి పరిస్థితుల్ని పరిపక్వం చేయటం అసాధ్యమనే నిరాశ నుంచి, వ్యక్తిగత దౌర్జన్యవాదం ఆవిర్భవిస్తుంది. బీభత్సం, భయోత్పాతం సృష్టిస్తే, ప్రజలు తమంత తాము విప్లవ పోరాటంలోకి వచ్చి పాల్గొంటారనే మార్క్సిస్టు వ్యతిరేక అపోహ, విప్లవోద్యమానికి ఎనలేని హాని కలుగజేస్తుంది.

వ్యక్తిగత దౌర్జన్యవాదాన్ని ఒక సాధనంగా విప్లవోద్యమం ఏనాడూ గుర్తించలేదు. దోపిడీవ్యవస్థను రూపుమాపి, సామ్యవాద సమాజ నిర్మాణానికి పురోగమించేందుకు మార్క్సిజం - లెనినిజం గుర్తించింది ఒకే ఒక్క మార్గం. కార్మిక కర్షక ఐక్యతను పునాదిగా చేసుకొని, కార్మికవర్గ నాయకత్వాన సమస్త శ్రామిక ప్రజలూ విప్లవాన్ని సాధించటమే ఆ మార్గం”

“ఆహ్వానిస్తున్నాను విప్లవాన్ని” అంటూ ఆ కాలంలో సి.వి. రాసిన కవిత మితవాద సంస్కరణ వాదంలో, పార్లమెంటరిజంలో కూరుకుపోయిన శక్తుల నుండి విడగొట్టుకోవాల్సిన ఆవశ్యకతను చాటిచెప్పింది.

కమ్యూనిస్టులపై సి.వి. ఆగ్రహం...?

తనకు రాజకీయంగా పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య, మాకినేని బసవపున్నయ్య, తరిమెల నాగిరెడ్డి, గుంటూరు బాపనయ్యలు అత్యంత గౌరవనీయ నాయకులుగా, మార్గదర్శకులుగా సి.వి. చెప్పుకున్నారు. సాహిత్య రంగంలో తుమ్మల వెంకట్రామయ్య, కంభంపాటి సత్యనారాయణ, కె.వి. రమణారెడ్డిలతో తన అనుబంధాన్ని చాటుకున్నారు. ఇక తన పుస్తకాలను వేమన, గురజాడ, శ్రీశ్రీలకు ఒక్కొక్కరికీ మూడు చొప్పున అంకితం చేశారు. ‘మానవోన్నతమూర్తి స్థాలిన్’ అంటూ ఒక స్మృతి గీతమే రాశారు. కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంతో యింత గాఢ అనుబంధమున్న సి.వి. అప్పుడప్పుడు కమ్యూనిస్టులపై ఆగ్రహం కూడా ప్రకటించేవారు. మార్క్సిజంపైనా, కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంపైనా ప్రజలకు గల విశ్వాసాలను, అభిమానాలను చెదరకొట్టే పనిని పెట్టుకున్న కొందరు ఆధునికానంతరవాదులు (పోస్టు మోడర్నిస్టులు), మరికొందరు మిడిమిడి జ్ఞాన అనుభవవాదులు, సి.వి. కుండిన ఆగ్రహాన్ని మార్క్సిజానికి వ్యతిరేకమైనదిగా చిత్రించాలని ఉబలాటపడ్డారు.

నిజానికి సి.వి.కి మార్క్సిజంపట్ల ఎప్పుడూ అప విశ్వాసం కలుగలేదు. కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలో పొడ చూపిన మితవాద, అతివాద, అవకాశవాదాల ఫలితంగా చీలికలు, పీలికలయి, ఆకాశం నుండి పాతాళానికి జారిపోయినట్లుండిన కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంపట్ల, అది నిర్వహించవలసిన కర్తవ్యాలను చేపట్టలేని బలహీనస్థితి పట్ల ఆయన మనోగతమైన ఆక్రోశానికి వ్యక్తీకరణే

ఆయన ఆగ్రహం తప్ప మరొకటి కాదు. విఫలమవుతున్న విప్లవ ప్రయత్నాలూ, ఫలితంగా ఇంకా ఇంకా కొన సాగుతున్న కుళ్ళికంపు కొడుతున్న దోపిడీ పీడనల వ్యవస్థలూ, ప్రజలు అనుభవిస్తున్న దుర్భర జీవన పరిస్థితులూ.... ఆయనను తీవ్రంగా బాధించాయి. సమస్త పీడిత వర్గాలను సంఘటితపరచవలసిన కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంపట్ల ఆయనకు గల ప్రగాఢమైన ప్రేమ, అపుడప్పుడు వారిపై ఆగ్రహించటానికి కూడా కారణమైంది.

కామ్రేడ్ సి.వి.కి నివాళి

సమస్త శ్రామిక, పీడిత ప్రజల విముక్తికోసం కలంపట్టి, దోపిడీ వ్యవస్థపై, అది సృష్టించిన నిచ్చిన మెట్ల కులవ్యవస్థపై, అది వ్యాప్తిచేస్తున్న మూఢ విశ్వాసాలపై 45 ఏళ్ళపాటు తన మేధస్సుతో, సాహిత్య రూపాలతో, భావ విప్లవరంగంలో సాంస్కృతిక పోరాటం సాగించిన విప్లవ కలం యోధుడు కామ్రేడ్ సి.వి.కి 'జనశక్తి' నివాళులర్పిస్తోంది. ఆయన ఆశయసాధన కోసం ఆయన అందించిన స్ఫూర్తిని నింపుకుని అంకితభావంతో నిరంతరాయ కృషిసల్పుటానికి కంకణ బద్ధులం కావటమే ఆయనకు అర్పించే నిజమైన నివాళిగా నిలుస్తుందని భావిస్తోంది.

ఆర్థికం :

1. స్వయం సంపూర్ణ ఆర్థికవ్యవస్థ - మార్క్స్.
2. కొటిల్కుని అర్థశాస్త్రం.

రాజకీయం :

1. పారిస్ కమ్యూన్ (మహాకావ్యం)
2. హోచిమన్ (అనువాదం)
3. విషాద భారతం (కావ్యం)
4. రామజన్మభూమి - బాబ్రీ మసీదు

సాంఘిక చరిత్ర :

1. మనుధర్మశాస్త్రం - శూద్ర దళిత బానిసత్వం
2. వర్ణవ్యవస్థ
3. మధ్యయుగాలలో కులవ్యవస్థ
4. ఆధునిక యుగంలో కులవ్యవస్థ

సాంస్కృతికోద్యమం :

1. ఆంధ్రలో సాంఘిక తిరుగుబాటు ఉద్యమాలు
2. భారత జాతీయ పునరుజ్జీవనం
3. కావాలి మనకూ ఒక సాంస్కృతిక విప్లవం (లఘుకావ్యం)

హేతువాద ఉద్యమం :

1. సత్యకామ జాబాలి (మహాకావ్యం)
2. నరబలి (కావ్యం)
3. ప్రాచీన భారతంలో చార్వాకం

4. హేతువాద నాస్తికోద్యమం రంగనాయకమ్మకి సమాధానం
5. హేతువాద నాస్తికోద్యమం రంగనాయకమ్మకి మళ్ళీ సమాధానం

చరిత్ర, విజ్ఞానశాస్త్రం :

1. సింధు నాగరికత
2. దళిత ఉద్యమ వైతాళికుడు, కుసుమ ధర్మన్న కవీంద్రుడు
3. డార్విన్ పరిణామవాదం

సాహిత్య విమర్శ :

1. శ్రీశ్రీ ఖడ్గసృష్టి కావ్యపరామర్శ
2. గురజాడ శ్రీశ్రీలపై సోమసుందర్ దాడి

కవిత్వంలో పర్వమానం :

1. కారుచీకటిలో కాంతిరేఖ (కవితా సంపుటి)
2. ఊళ్ళోకి స్వాములవారు వేంచేస్తున్నారు (కవితా సంపుటి)
3. ఏడుకొండలవాడా గోయిందా! గోయింద!! (లఘుకావ్యం)
